

ÄRENDE **Dröjsmål med behandlingen av ärende vid magistrat**

KLAGOMÅLET

Klaganden har i ett till justitiekanslern riktat klagomål 10.11.2014 kritiserat en magistrat för dröjsmål med behandlingen av ett ärende gällande förordnande av intressebevakare. Klaganden uppger sig inte ha fått någon information om hur handläggningen av ärendet framskred. När magistraten sent omsider gav sitt beslut innehöll det enligt klagandens uppfattning sekretessbelagda uppgifter.

Till klagoskriften har fogats kopior av handlingar som hänför sig till ärendet, bl.a. magistratens beslut 23.7.2014.

UTREDNING

Chefen för ansvarsområdet för förmyndarskapsärenden vid magistraten, häradsskrivare A, samt föredragande B vid samma myndighet har gett var sin utredning.

BEMÖTANDE

Klaganden har gett ett bemötande i anledning av utredningen.

AVGÖRANDE

Rättsregler och vissa faktauppgifter

Om intressebevakare och proceduren vid förordnandet av en sådan bestäms i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999). Lagen är omfattande och innehåller detaljerade bestämmelser om bland annat intressebevakning. När det gäller det nu aktuella klagomålet är åtminstone följande bestämmelser av betydelse.

I lagens 8 § 1 mom. (576/2008) sägs att en intressebevakare får förordnas av domstol för en myndig person som på grund av sjukdom, störningar i de psykiska funktionerna eller försvagat

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

hälsotillstånd eller av någon annan motsvarande orsak saknar förmåga att bevaka sina intressen eller sköta personliga eller ekonomiska angelägenheter som kräver åtgärder och som inte på annat sätt blir skötta på lämpligt sätt. Förmyndarmyndigheten ska vid behov hos tingsrätten *ansöka* om att intressebevakare förordnas.

Enligt lagens 12 § 1 mom. kan förutom domstolen också förmyndarmyndigheten *förordna* en intressebevakare

- 1) för den vars handlingsbehörighet har begränsats och som saknar intressebevakare på grund av att intressebevakaren avlidit eller av någon annan orsak, samt
- 2) för den som enligt lagens 8 § (se ovan) eller 9 § (gäller minderårig som fyllt 17 år) är i behov av intressebevakning.

Enligt paragrafens 2 mom. förutsätter ett i paragrafens 1 mom. avsett förordnande av intressebevakare att den vars intresse skall bevakas förmår förstå sakens betydelse och *begär* att en viss person skall förordnas till intressebevakare.

Nämnda lagregler innebär sammantaget att en person som anser sig behöva intressebevakare kan *begära* att förmyndarmyndigheten (magistraten) förordnar en sådan för honom eller henne. Utomstående personer kan däremot *föreslå* för förmyndarmyndigheten att den börjar undersöka huruvida en viss person kan anses vara i behov av intressebevakare. Om så verkar vara fallet, kan förmyndarmyndigheten ansöka hos tingsrätten om att en intressebevakare förordnas. I detta fall är det alltså inte fråga om en till förmyndarmyndigheten (magistraten) riktad begäran, utan uttryckligen om ett av en utomstående person gjort *förslag*.

De skrivelser som klaganden, och före henne en annan person, riktat till magistraten har till sin juridiska karaktär varit att betrakta som ovan nämnda *förslag*. Eftersom förslagen gällt samma person, C, har de vid magistraten handlagts som ett och samma ärende och avgjorts genom det till klagoskrivelsen fogade beslutet 23.7.2014.

Enligt 7 § (368/2014) 1 mom. i förvaltningslagen (434/2003) ska möjligheterna att uträtta ärenden och behandlingen av ärenden hos en myndighet om möjligt ordnas så att den som vänder sig till förvaltningen får behörig service och att myndigheten kan sköta sin uppgift med gott resultat. Enligt 8 § 1 mom. i förvaltningslagen ska myndigheterna svara på frågor och förfrågningar som gäller uträttandet av ärenden. Enligt 23 § 1 mom. ska ett ärende behandlas utan ogrundat dröjsmål. Enligt paragrafens 2 mom. skall en myndighet på en parts begäran ge en uppskattning om när ett beslut kommer att ges samt svara på förfrågningar om hur behandlingen framskrider.

I laglighetsövervakningspraxis har upprepade gånger konstaterats att det ingår i god förvaltning och i behörig myndighetsverksamhet att sakliga frågor och förfrågningar som ställs till en myndighet besvaras utan ogrundat dröjsmål.

Enligt huvudregeln i 1 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) är myndighetshandlingar offentliga, om inte något annat föreskrivs särskilt i denna lag eller i någon annan lag.

I lagens 3 § sägs att rätten till information samt myndigheternas skyldigheter enligt denna lag syftar till öppenhet och en god informationshantering i myndigheternas verksamhet samt till att

ge enskilda människor och sammanslutningar möjlighet att övervaka den offentliga maktutövningen och användningen av offentliga medel, att fritt bilda sig åsikter samt påverka sådant beslutsfattande som avser offentlig maktutövning och bevaka sina rättigheter och intressen.

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är omfattande och innehåller detaljerade bestämmelser om handlingar som inte skall anses vara offentliga. I detta sammanhang är det inte nödvändigt att närmare gå in på enskilda bestämmelser.

Bedömning av ärendet

Det av magistraten avgjorda ärendet gällande behov av intressebevakare har varit anhängigt hos magistraten under tiden 7.2.2013 – 23.7.2014, alltså ca 17 ½ månad. Klaganden hade dock skrivit första gången 11.9.2013, men å andra sidan fått beslutet en månad efter att det hade fattats, 28.8.2014, så ur hennes perspektiv sett har ärendet varit anhängigt vid magistraten knappt ett år.

Det finns inga fasta tidsgränser för vad som skall anses vara en skälig behandlingstid. I sista hand måste frågan bedömas från fall till fall med beaktande av rådande omständigheter.

Magistraten (häradsskrivare A) medger att det nu aktuella ärendets behandling har dröjt längre än vad som skulle varit skäligt. Enligt magistraten har detta delvis berott på att ärendet överhuvudtaget har varit svårt att utreda på grund av omständigheterna kring huvudmannen. Magistraten hänvisar även till sin stora arbetsbörda. När det gäller informationen till klaganden under den tid ärendet varit anhängigt konstaterar magistraten att det knappast funnits något annat att informera klaganden om än att ärendet fortfarande var anhängigt.

Det i klagomålet avsedda ärendet angående intressebevakare torde numera ha förlorat sin praktiska betydelse, då huvudmannen konstaterats vara fast bosatt i Sverige från och med 31.3.2014. Enligt 95 a § (780/2010) i lagen om förmyndarverksamhet är en förutsättning för att finska myndigheter skall vara behöriga i ett intressebevakningsärende, att den person som intressebevakningen avser är bosatt i Finland.

När det gäller frågan om huruvida magistratens beslut 23.7.2014 innehåller sekretessbelagda uppgifter konstaterar jag att Ni inte närmare har specificerat vilka uppgifter Ni avser. Magistraten har bestridit Ert påstående om sekretessbelagda uppgifter. Denna del av Ert klagomål ger inte anledning till vidare åtgärder.

Slutsatser och åtgärder

Enligt 108 § 1 mom. i Finlands grundlag ska justitiekanslern övervaka att domstolarna och andra myndigheter samt tjänstemännen, offentligt anställda arbetstagare och också andra, när de sköter offentliga uppdrag, följer lag och fullgör sina skyldigheter.

Enligt 4 § 2 mom. i lagen om justitiekanslern i statsrådet vidtar justitiekanslern med anledning av ett klagomål som anförts hos justitiekanslern de åtgärder som han eller hon anser vara befogade med tanke på efterlevnaden av lagen, rättsskyddet eller tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna.

Med beaktande av vad som framkommit i detta ärende finner jag det tillräckligt att fästa häradsskrivare A:s och föredragande B:s vid magistraten uppmärksamhet på en förvaltningsmyn-

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

dighets skyldighet att handlägga ärenden utan ogrundat dröjsmål och att svara på förfrågningar såsom förvaltningslagen förutsätter.

I nämnda avsikt sänder jag avskrifter av detta beslut till häradsskrivare A och föredragande B vid magistraten för kännedom.

Klagoskrivelsens bilagor returneras till klaganden.

Biträdande justitiekanslerns ställföreträdare

Kimmo Hakonen

Äldre justitiekanslerssekreterare

Tom Smeds

JUSTITIEKANSLERSÄMBETET

BESÖKSADRESS Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
POSTADRESS PB 20, 00023 Statsrådet

TELEFON +358 295 16001
TELEFAX +358 9 160 23975

E-MAIL fornamn.efternamn@okv.fi
INTERNET www.justitiekanslern.fi